

Asia: VN/15985/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi koskien yhdenvertaisuuslain muuttamista varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuuden osalta. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi säännökset, jotka velvoittavat varhaiskasvatuksen toimipaikkoja laatimaan yhdenvertaisuussuunnitelmia. Muutoksen tavoitteena on vähentää hallinnollista taakkaa ja siihen liittyviä kustannuksia, osana laajempaa normienpurkutavoitetta.

SAKKI ry:n tavoitteena on, että jokainen ammatillinen opiskelija voi olla oma itsensä, kokee olonsa turvalliseksi ilman pelkoa syrjinnästä, häirinnästä ja väkivallasta sekä saa laadukasta koulutusta yhdenvertaisessa opiskeluympäristössä. Varhaiskasvatus ei ole opintopolusta irrallinen osa, vaan luo keskeisen perustan edellä mainituille asioille ja edellytykset oppimiselle myös toisella asteella. Siitä huolimatta varhaiskasvatuksessa siinä missä muuallakin yhteiskunnassa esiintyy syrjintää ja rasismia - kuten esityksessäkin tutkimustiedon pohjalta todetaan. SAKKI ry näkee, että yhdenvertaisuutta on edistettävä suunnitelmallisesti ja aktiivisesti jokaisen suomalaisen koulutusjärjestelmän vaiheessa, jotta jokainen lapsi sekä nuori voi hyödyntää potentiaalinsa täysimääräisesti.

SAKKI ry esittää vakavan huolensa siitä, että toteutuessaan hallituksen esitys voi johtaa syrjinnän lisääntymiseen ja lisätä riskiä lasten ihmisoikeuksien toteutumiselle, mikä heijastuu myös heidän myöhemmissä elämänvaiheissa sekä laajemmin yhteiskunnassa. Näin ollen vastustamme hallituksen esitystä yhdenvertaisuuslain muuttamiseksi varhaiskasvatuksen osalta esitetyllä tavalla.

Yhdenvertaisuuslaki laajeni vasta 1.6.2023 koskemaan myös varhaiskasvatusta. SAKKI ry näkee, että kaikkien järkevien päätösten taustalla tulee olla perusteellinen selvitys. Esityksen nykytilan arvoinnissakin todetaan, että "Koska yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain muutokset ovat olleet

voimassa hyvin lyhyen aikaa eikä aiheesta ole tehty vielä esimerkiksi selvitystä tai tutkimusta, ei varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua koskevan sääntelyn tosiasiallisia vaikutuksia ole mahdollista vielä todentaa”. Säännösten kumoaminen vaikuttaa myös tästä näkökulmasta tarkasteltuna kyseenalaiselta.

Kuten ammatillisen koulutuksen piirissä, myös varhaiskasvatuksessa on kussakin toimipaikassa oma toimintakulttuuri sekä erityispiirteet, jotka voivat liittyä esimerkiksi lasten taustoihin, resursseihin, henkilöstön osaamiseen, lokaatioon ja pedagogisiin painopisteisiin. Näin ollen myös toimipaikoissa ilmenevät ongelmat voivat olla luonteeltaan sellaisia, että kunnan "bulkki-ratkaisuna" laatima yhteinen yhdenvertaisuussuunnitelma ei voi välttämättä niitä ratkaista. Toimipaikkakohtaisista yhdenvertaisuussuunnitelmista luopuminen vaikeuttaa yhdenvertaisuutta edistävien rakenteiden muodostumista, ja hankaloittaa myös henkilöstön sitoutumista niiden tavoitteisiin. Lisäksi mahdollisuudet osallistaa lapsia ja vanhempia suunnitteluun heikkenevät.

Lopuksi SAKKI ry haluaa huomioida myös muissa asiaa käsittelevissä lausunnoissa esille tuodun seikan: Yhdenvertaisuuslain muuttaminen on selvästi ristiriidassa Orpon hallituksen hallitusohjelman sekä rasisminvastaisen tiedonannon kanssa. Koska suunnitteluvaiheesta muodostuvat kulut ovat esityksenkin perusteella kohtuulliset ja lakimuutoksella saavutettu säästö vähäinen, on aiheellista kysyä, miksi hallitus haluaa toimia vastoin omia tavoitteitaan? SAKKI ry näkee, että yhdenvertaisuuslainsäädännön nykyiset johdonmukaiset ja tarpeelliset velvoitteet vahvistavat varhaiskasvatuksen laatua ja ehkäisevät yhteiskunnallista segregatiokehitystä.

Siponmaa Sara
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry